

Landelijk verbeterthema “OM-horen” m.b.t. het opleggen van een OMSB

Inleiding

Eind vorig jaar ontving ieder parket het rapport “Nulmeting OM Strafbeschikking”. Dit rapport beantwoordt voor ieder parket afzonderlijk en voor het OM als geheel, de vraag: “Hoe wordt de OM strafbeschikking op dit moment toegepast op de parketten?” Om de beelden die uit deze analyse naar voren kwamen, met collega’s van andere parketten te delen en om parketten in staat te stellen ervaringen met elkaar uit te wisselen, zijn in maart 2017 drie regionale bijeenkomsten georganiseerd: “De OM strafbeschikking, hoe kan het beter?”. Als resultaat van de regionale bijeenkomsten zijn 10 landelijke verbeterthema’s met betrekking tot de OM strafbeschikking benoemd. Een van die thema’s betreft hoe om te gaan met het horen van verdachte bij het opleggen van een OMSB. Tijdens deze bijeenkomsten (en eerder ook al tijdens de nulmeting) werd duidelijk dat het begrip “horen” op veel verschillende manieren wordt geïnterpreteerd en toegepast. Aangegeven werd dat men behoefte had aan landelijke afspraken.

In dit stuk wordt kort uiteengezet wanneer er sprake is van horen bij het opleggen van een OMSB en aan welke waarborgen dat horen moet voldoen.

Doelstelling

Doelstelling is dat er landelijk wordt gehoord conform het doel en de eisen zoals vermeld in het [strafvorderlijk kader](#). Dit strafvorderlijk kader is terug te vinden op zoOM. Via zoOM zijn ook [twee webcolleges](#) te volgen waarin het strafvorderlijk kader wordt toegelicht. Het tweede webcollege gaat ook in op het thema ‘horen’.

Strafvorderlijk kader

Het horen van een verdachte door de officier van justitie dient slechts plaats te vinden als er een strafvorderlijke reden is, te weten:

- A. De wettelijke hoorplicht (artikel 257c SV);
- B. Het noodzakelijk wordt geacht, bijvoorbeeld om tot een zorgvuldige schuldvaststelling en/of strafoplegging te komen.

Horen in gevallen waarin geen wettelijke hoorplicht bestaat, dient uitzondering te zijn. Horen is niet gericht op het bereiken van consensus.

Wat is horen in het kader van het opleggen van een OMSB?

Het door een OM-medewerker in gesprek gaan met verdachte om informatie te verkrijgen hetzij over het feit danwel over de persoonlijke omstandigheden van verdachte (bijvoorbeeld draagkracht).

Dit horen kan op verschillende manieren plaatsvinden, bijvoorbeeld telefonisch, via telehoren of op een OM-(tele)hoorzitting.

Verslag

Van het horen zoals hiervoor gedefinieerd, dient altijd een verslag te worden opgemaakt.

In bijlage A zijn landelijke formats voor het verslag opgenomen. Deze formats zullen op termijn ook in GPS worden opgenomen. Er is een versie waarin de bouwstenen zijn verwerkt die gebruikt moet worden wanneer sprake is van verplicht horen (vaak een OM-hoorzitting) en een versie die van toepassing is als er geen verplichting is om te horen. Zo lang deze formats nog niet in GPS zijn opgenomen, dienen deze verslagen in het bestaand format van GPS te worden geplakt, zodat het document direct voorzien is van een barcode. Indien het document niet is voorzien van een barcode, stopt het proces namelijk en zal de strafbeschikking niet ten uitvoer kunnen worden gelegd.

Wanneer is er sprake van een wettelijke hoorplicht en met welke waarborgen moet er dan worden gehoord

Overzicht minimale eisen uit wet, besluit en aanwijzing

- Bij opleggen van een taakstraf (max 180 uur, bij minderjarig¹e max 60 uur), OBM of gedragsaanwijzing²:
 - Hoorplicht en bereidverklaring verdachte.
 - Wijzen op mogelijkheid toevoeging raadsman, uiterlijk voor aanvang verhoor.
 - Horen moet door officier, behalve bij taakstraf tot max. 120 uur dan mag de bevoegdheid ook gemandateerd worden.
- Bij geldboete en schadevergoedingsmaatregel, bij bedrag vanaf:
 - Natuurlijke personen: vanaf € 2000, hoorplicht, horen moet met raadsman, altijd door officier.
 - Rechtspersonen (economische delicten): vanaf € 10.000, hoorplicht, horen moet met raadsman, altijd door officier.
- Bij andere sancties die een betalingsverplichting scheppen of leiden tot beslag van voorwerpen, bij bedrag vanaf:
 - Natuurlijke personen: € 2000, hoorplicht, horen moet altijd door officier.
 - Rechtspersonen (economische delicten): € 10.000,-, hoorplicht, horen moet altijd door officier.
- Minderjarige verdachte:
 - bij misdrijf en taakstraf van meer dan 32 uur (max 60 uur) of geldboete/SVM van meer dan € 200 verdachte oproepen en raadsman aanwijzen³.
 - Bij opleggen OMSB verdachte en ouders op OM-zitting uitnodigen, tenzij er sprake is van een overtreding en er een geldboete van niet meer dan € 115,-- wordt opgelegd.

Let op!!! Cumulatie van sancties kan leiden tot hoorplicht.

Algemene waarborgen en eisen bij horen

- Van de verplichting te worden gehoord, kan niet worden afgezien.

¹ Taakstraf bij minderjarige is nog niet mogelijk bij OMSB

² met uitzondering van een algemene aanwijzing inhoudende reclasseringstoezicht

³ Het openbaar ministerie dient het bestuur van de raad voor rechtsbijstand over het voornemen in te lichten, zodat voor de verdachte die geen raadsman heeft, een raadsman kan worden aangewezen.

- Horen kan telefonisch.
- Van het horen (verplicht en niet verplicht) wordt altijd verslag opgemaakt.
- Als wordt afgeweken van uitdrukkelijk onderbouwd standpunt van de verdachte dan is een motivering in het verslag van het horen vereist.
- Verdachte heeft zwijgrecht en moet de cautie krijgen
- Verdachte heeft recht op een tolk
- Identificatieplicht
- Een afschrift van het verslag hoeft niet te worden verstrekt aan de verdachte